

COVID -19, epidemiologinen arvio

1. Yleistä epidemiologisen tilanteen arvioinnista

Epidemiologisen tilanteen kehittymiseen vaikuttavat olennaisesti eri maiden asettamat rajoitukset ja niiden mahdollinen poistaminen tai uudelleen asettaminen sekä koronarokotusten kattavuuden lisääntyminen väestössä. Tilanteen ennustamista vaikeuttaa myös se, että eri maissa on hyvin erilaiset terveydenhuolto- sekä tartuntatautien seuranta- ja raportointijärjestelmät. Osassa maailman maista on suuria puutteita mahdollisuudessa hakeutua hoitoon ja saada varmennettu COVID-19-diagnoosi. Myös maiden kyvyssä suorittaa tartunnan jäljitystä ja katkaista tartuntaketjuja on isoja eroja. Raportoitu pieni määrä uusia koronataapauksia voi kertoa maan epidemiologisesta tilanteesta, mutta se voi myös johtua vähäisestä testaamisesta ja puuttuvasta tartunnan jäljityksestä.

2. Yleiskuva

(Lähteet ECDC.26.7.2021, WHO 27.7.2021)

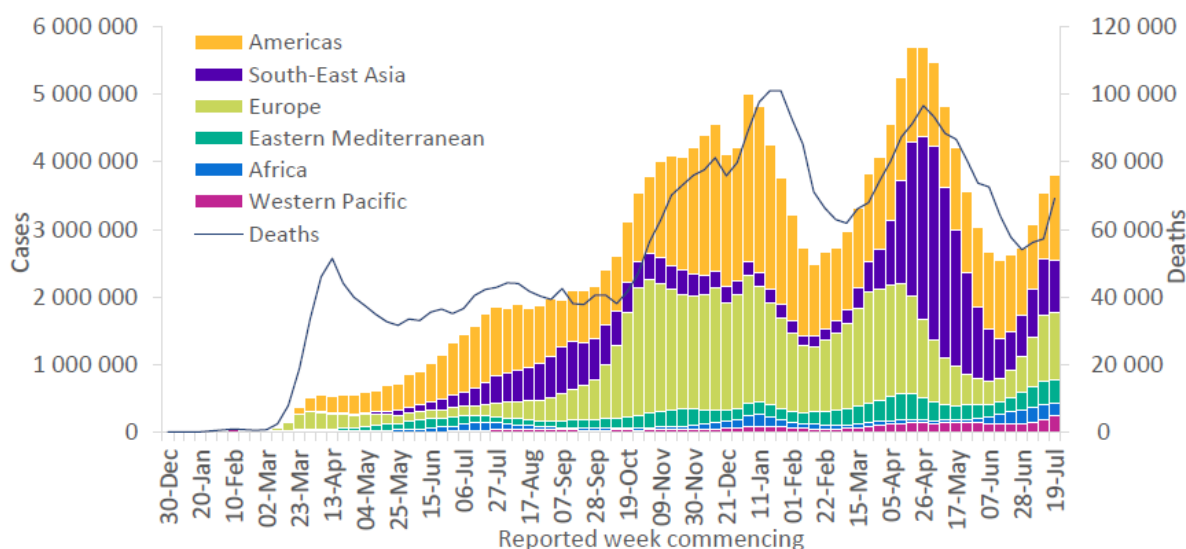
Koronavirusepidemia jatkuu maailmalla edelleen voimakkaana. Viikkoa kohden raportoitujen uusien tapauksien määrä on noussut ja viikolla 29 raportoitiin maailmalla 8 % enemmän tapauksia kuin edellisellä viikolla. COVID-19 liittyvien kuolemantapausten määrä kasvoi jyrkästi, peräti 21 %, viikon 29 aikana verrattuna viikkoon 28. Tapausmäärien kasvu selittyy epidemiatilanteen huonontumisena erityisesti Amerikassa ja Aasiassa. Euroopassa tapausmäärien kasvusta huolimatta COVID-19 liittyvien kuolemantapausten määrässä ei havaita vastaava kasvua. Eniten COVID-19-tapauksia ja niihin liittyviä kuolemia raportoitiin Euroopan alueella Venäjällä. Australian epidemiatilanne on pitkän rauhallisen jakson jälkeen kääntynyt huonompaan suuntaan.

Uusia koronavirusmuunnoksia on löydetty laajalti ympäri maailmaa, ja ne aiheuttavat suurimman osan tartunnoista. WHO on nimennyt (8.6.2021 raportissa) koronavirusmuunnokset uudella tavalla. **Alfa**-virusmuunnosta eli Britanniassa havaittua muuntunutta virustyyppiä (tieteellisesti nimeltään 20B/501Y.V1 tai B.1.1.7) on WHO:n mukaan löydetty lähes kaikista maailman maista muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. Todennäköisesti tämä muunnos on levinnyt kaikkialle ja niiden maiden kohdalla, joista sitä ei ole raportoitu, kyse on raportointiin ja sekvensointiin liittyvistä puutteista. **Beta**-virusmuunnosta eli Etelä-Afrikassa havaittua virustyyppiä (tieteellisesti nimeltään 20C/501Y.V2 tai B.1.351) on löydetty 131 maasta ja kaikista maanosista. **Gamma**-virusmuunnosta eli brasilialaista virustyyppiä (tieteellisesti nimeltään B.1.1.28.1 tai P.1) on löydetty 81 eri maasta lähinnä Amerikasta ja Euroopasta sekä useista Aasian maista, Australiasta ja Uudesta-Seelannista.

Maailman terveysjärjestö WHO lisäsi 12.5.2021 Intian variantin B.1.617 ja sen jatkolinjat B.1.617.1, B.1.617.2 ja B.1.617.3 huolestuttavien koronavirusmuunnosten listalle. Päätös perustui arvioon muunnosviruksen lisääntyneeseen tartuttavuuteen. Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskus ECDC lisäsi Intian B.1.617.2-variantin huolestuttavien koronavirusmuunnosten listalle 25.5.2021. WHO on myöhemmin poistanut B.1.617.1- ja B.1.617.3- linjat tältä listalta, joten ainoastaan B.1.617.2-virusmuunnos on jäljellä huolestuttavien koronavirusmuunnosten listalla ja sen uusi nimi on **Delta**-virusmuunnos. Sitä on nyt raportoitu 134 maasta.

Kuva 1. COVID-19 tapausten määrä ja kuolemat viikkoa kohden eri mantereilla, Lähde WHO 25.7.2021

Figure 1. COVID-19 cases reported weekly by WHO Region, and global deaths, as of 25 July 2021**

3. EU:n ja Schengenin ulkopuoliset maat ja alueet

3.1 Itä-Eurooppa ja Balkanin alue

Venäjän 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 29.7.2021 oli 229. Uusien tapausten määrä on ollut voimakkaassa kasvussa, joka näyttää nyt kuitenkin taittuneen. Tilanne vaihtelee maan sisällä ja esimerkiksi Pietarin 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 29.7.2021 oli 502 ja Leningradin alueen 183. Moskovassa, jonka ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 29.7.2021 oli 397, tapausmäärät ovat laskeneet. 29.7.2021 Venäjän rokotuskattavuudet yhden ja kahden annoksen saaneiden osalta olivat 24,7 % ja 16,5 % (Suomen suurlähetys antama tieto).

Ukrainan epidemiatilanne on selvästi parantunut kevään tilanteeseen nähden ja tapausmäärät laskeneet voimakkaasti. Viimeisten viikkojen aikana tapausmäärissä ei ole tapahtunut suuria muutoksia. Ukrainan 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden oli (26.7.2021) 17.

Valko-Venäjän 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden oli (26.7.2021) 135. Uusien tapausten määrä on laskenut talven huippulukemista, mutta viimeisten viikkojen aikana ei ole enää ollut havaittavissa laskua ja epidemia jatkuu edelleen kohtuullisen voimakkaana.

Balkanin alueella epidemiatilanne parantui selvästi kevään kuluessa, mutta nyt tapausmäärissä nähdään lähes kaikkien maiden kohdalla vähintäänkin hienoista nousua. Montenegron tapausmäärät ovat selvässä nousussa ja 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 26.7.2021 oli 103.

3.2 Iso-Britannia

Iso-Britanniassa tapausmäärät kasvoivat voimakkaasti kesä-heinäkuussa delta-variantin levitessä väestössä. Heinäkuun puolenvälin jälkeen tartuntamäärät ovat kääntyneet laskuun siitä huolimatta, että Iso-Britannia on luopunut suurimmasta osasta rajoitustoimia. Syytä laskulle ei tiedetä. 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 26.7.2021 oli 865. Maan koronarokotekattavuus on hyvä, 26.7.2021 ensimmäisen rokoteannoksen saaneita oli 88,1 % ja toisen annoksen saaneita oli 70,5 % aikuisväestöstä (Suomen suurlähetystön antama tieto).

3.3 Amerikka

Amerikassa epidemiatilanne on kääntynyt huonompaan suuntaan. Tilanteet kuitenkin vaihtelevat eri maissa. Yhdysvaltojen epidemiatilanne on kääntynyt huonompaan suuntaan heinäkuun kuluessa ja tapausmäärät ovat kasvussa. 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 26.7.2021 oli 179. Kanadassa oli keväällä ja alkukesällä voimakas kolmas epidemia-aalto, joka kesän kuluessa on selvästi vaimentunut. Brasiliassa tapausmäärissä on tapahtunut vaihtelua. Kokonaisuutena epidemia jatkuu Brasiliassa varsin voimakkaana. Argentiinassa ja Chilessä tapausmäärät olivat touko-kesäkuussa voimakkaassa kasvussa, mutta tapausmäärät kääntyivät selvään laskuun kesäkuun lopulla ja heinäkuussa.

3.4 Aasia

Yleiskuvana voidaan todeta, että epidemiatilanne huononee Aasiassa. Tilanteet kuitenkin vaihtelevat maittain. Intiassa oli erittäin voimakas toinen epidemia-aalto, joka on nyt laantunut. Tapausmäärät ovat laskeneet nopeasti viimeisten viikkojen aikana. Intian 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 26.7.2021 oli 39. Myös esimerkiksi Indonesiassa tapausmäärät ovat laskussa. Toisaalta Thaimaassa, Malesiassa ja Vietnamin tapausmäärät kasvavat.

Etelä-Koreassa on käynnissä viides epidemia-aalto, joka on näkynyt tapausmäärien selvänä kasvuna. Japanissa on sama tilanne ja viides epidemia-aalto jatkuu varsin voimakkaana. Kiinassa, Hongkongissa ja Macaossa epidemiatilanne on rauhallinen. Taiwanissa tapausmäärät ovat laskeneet selvästi kevään epidemia-aallon huipun jälkeen. Singaporen epidemiatilanne on pitkän rauhallisen jakson jälkeen kääntynyt huonompaan suuntaan ja tapausmäärät nousseet heinäkuun aikana.

Israelissa epidemiatilanne on huonontunut ja tapausmäärät ovat kasvaneet. 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 26.7.2021 oli 178. Israel on rokottanut nopeasti väestöään ja rokotuskattavuus yhden ja kahden annoksen saaneiden osalta on yli 60 %. Rokotuskattavuus Israelissa kasvaa kuitenkin suhteellisen hitaasti. Saudi-Arabiassa tapausmäärät ovat loivassa ja Iranissa voimakkaassa kasvussa.

3.5 Afrikka

Afrikassa on edelleen käynnissä kolmas epidemia-aalto, joka jatkuu varsin voimakkaana, vaikka tapausmäärät ovat viime viikkoina hieman laskeneet. Etelä-Afrikassa uusi koronavirusmuunnos aiheutti voimakkaan toisen epidemia-aallon vuodenvaihteessa. Epidemiatilanne rauhoittui helmikuun aikana, mutta toukokuussa alkoi kolmas epidemia-aalto, joka jatkuu edelleen, vaikka tapausmäärissä onkin havaittavissa laskua. Vastaava tapausmäärien nousu on havaittu useassa muussakin Afrikan maassa.

3.6 Oseania

Australiassa ja Uudessa-Seelannissa epidemiatilanne jatkui pitkään rauhallisena. Australiassa tapausmäärät ovat kuitenkin selvästi nousseet vaikka 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 26.7.2021 oli vain 7,2. Uudessa-Seelannissa epidemiatilanne on edelleen rauhallinen.